

Ratni aktivizam beogradskih i zagrebačkih feministkinja 1990-ih

Dr. sc. Ana Miškowska Kajevska, Amsterdamsko sveučilište, javno predavanje

Četvrtak, 19. listopada 2017., 18,00, predavaonica 121, zgrada na rivi

Krajem 1970-ih godina u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani razvija se mali, ali aktivni, feministički krug. Feministkinje-u-nastajanju tada pretežno tumače društvo preko rodne prizme, ne vodeći pritom računa o ostalim kategorijama, poput nacionalne pripadnosti. Ratno nasilje u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini mijenja rad feministkinja (primjerice uvođenjem psihosocijalnog rada sa silovanim ženama) što dubinski utječe na odnose između njih. Kako u Zagrebu, tako i u Beogradu, dolazi do suprotstavljenih pogleda oko upotrebljivosti strogo rodne prizme kada se govori o počiniteljima i žrtvama (seksualnog) ratnog nasilja. Neke feministkinje inzistiraju da su počinitelji i žrtve prije svega nacionalno, a tek onda rodno označeni. Različiti stavovi javljaju se i u odnosu na stupanj odgovornosti i stupanj viktimizacije svake od zaraćenih strana, kao i o nastavljanju suradnje s aktivistkinjama iz drugog grada. Do manjih razilaženja dolazi i između beogradskih i zagrebačkih feministkinja koje odlučuju nastaviti suradnju. Intenziviranje rata na Kosovu i NATO bombardiranje Savezne Republike Jugoslavije dovodi do novih dilema i podjela između samih beogradskih feministkinja, ovog puta vezanog uz opravdanost bombardiranja i stupanj protivljenja etničkom čišćenju koje su provodile srbijanske (para)vojne jedinice. Ratovima izazvane podjele i prekidi suradnje nastavljaju u velikoj mjeri biti realnost do danas, a razgovor o njima predstavlja izazov ne samo aktivistkinjama, nego i onima koji istražuju ta pitanja. Izlaganje Ane Miškovske Kajevske se temelji na socio-povijesnom istraživanju feminističkog aktivizma tijekom 1990-ih u Beogradu i Zagrebu. Nalazi istraživanja su objavljeni u knjizi „Feminist Activism at War . Belgrade and Zagreb Feminists in the 1990s“ (Routledge, 2017). Predavanje je na hrvatskome jeziku.